תשב עד שתלבין ראשה. פי׳ רשנ״ם הא דאמר רג גידל בריש

מיד מתוך התנאי או לאחר זמן והזכירו התנאים בשעת קידושין אבל

הנושא (לעיל דף קב:) עמדו וקדשו קנו הני מילי דקדשו

באמירה הם ובכי האי גוונא (א) הכא

תשב עד שתלבין ראשה ולא מלי תבע

ליה בדינה והלשון משמע כן ועמדו

וקדשו משמע מתוך התנאי וקשה לי

מירושלמי אהא דתנן הפוסק מעות

לחתנו ומת חתנו אמרו חכמים יכול

הוא שיאמר לאחיך הייתי רוצה ליתן

ולך אי אפשי ליתן ופריך ולאו דברים

הנקנים באמירה הן ומשני כשפסק

על מנת לכנום ומאי קשה אפי׳ פסק

על מנת שלא לכנוס אפ״ה יכול

שיאמר לו לך אי אפשי ליתן דמיירי

בשלא עמדו וקדשו מתוך התנאי

ומיהו לא קשה כולי האי דאי כשלא

עמדו מתוך התנאי היכי קאמר

לאחיך הייתי רולה ליתן מ"מ אין

נראה לרבי פירושו דמכאן אין שום

ראיה דהא דקאמר תשב עד שתלבין

ראשה כשאין לו לאב כלום ליתן או

הבעל אינו רוצה לטרוח ולהביאו

לדין אבל אם היה רוצה להביאו

בדין הוה ליה ליתן ומיהו הא לא

משמע הכי לרבי לפרש כשחין לו כלום

ליתן מדבעי למימר כופין לאב ייור"ש

בירושלמי מוקי דרב גידל בנשוחין

ראשונים ומתניתין דהכא בנשואין

שניים ואני חפשתי בירושלמי ומלאתי

בריש אע"פ דהך דרב גידל דוקא

בנשוחין הרחשונים ודוקח בחב הפוסק

ע"י בתו ולא אשה ע"י בתה ולא אח על ידי אחותו: ואפילן בברייתא

אמר ליח אין כל מקום קאמרינן.

תימה היכי מני למיפסק הלכתא

כתרווייהו כברייתה וכמתני' והלה

דברים סותרין זה את זה דבמתני׳

קתני אילו אני פסקתי כו' וברייתא

קתני כסבורה אני י"ל הכי פי' ואפי'

בברייתה כלומר למחי דסבירה ליה

לתנא דברייתא דבפסקה היא בעצמה

פליגי קא אמרת דהלכתא כוותיה

וא"ל כל מקום קאמרינן למר כדאית

ליה ולמר כדחית ליה: לשבר דברים

שאמר חנן הלכה כמותו וכיוצא כו.

פי׳ בקונטרס כיולא בו דחנן רבן

יוחנן בן זכאי כיולא בו דאדמון ר"ג

וקשה לרבי חדא דלישנא לא משמע

הכי ועוד מה לו להזכיר בדברי חנן

כיולא בו והא לא מיירי חנן אלא

באותן שני דברים דוקא והוה ליה

למימר הלכה כחנן ותו לא הלכך

נראה לרבי כפר״ח (ב) כיולא בו בדינים

אחרים הדומין לאלו והלכה כמותו

ומומפסל פי"בו. לו) [עוספעה פיייב], ב) [ברכות יט. וש"נ], ג) [ל"ל וכיולא בו בכ"מ שאמר ר"ג וכו' זהו לפי גי' המוס'. רש"ל], ד) ב"ב ל:, ל) [גי" סדר המשנה וכן ברי"ף ורא"ש יכול הוא ע"ב ד"ה עשאהן, ו) ל"ל ורבי שמע דבירושלי

הגהות הב"ח

(א) תד"ה משנ כו' האי גוונה קאמר הכה: (ב) ד"ה שני כו' וכיוצא בו וכו׳ הלכה כמוחו:

מוסף רש"י

העורר על השדה וחתום עליה בעד. ראובן העורר על שדה שמכר שמעון ללוי ואומר ראובן כי שמעון גולו ממנו והוא ראובן המעורר חמום עליה בעד באומו שטר מכירה שכתב לו שמעון ללוי חתם ראובן ועד אחר עמו (רשב"ם ב"ב ל:). השני. לוי, נוח לי. לכך

תוספות רי"ד תהא יושבת עד שתלביו ראשה אדמון אומר [יכולה היא שתאמר] אילו אני פסקתי לעצמי אהא יושרח שאבא פסק עלי מה אני יכולה לעשוח או כוום את דברי אדמון: מתניתין . דלא כי האי חוא דחויא נחלקו אדמון וחכמים על הפוסה מעום לחחוו ופשמ הפוסק מעות לחותו ופשט לו את הרגל שהיא יכולה לומר אבא פסק עלי מה אני יכולה לעשות על מה לעצמה שחכ״א שתשב עד שתלביו ראשה אדמוו כסבורה אני שאבא נותן לי עכשיו שאין אבא נותן לי מה אני יכולה לעשות או כנוס או פטור אר"ג רואה אני את דברי אדמון א״ר יצחק בן אלעזר משמיה רחזקיה כל מקום שאמר . ר"ג רואה אני את דברי רבא לרב נחמן אפילו בברייתא א״ל מי קאמר ומהכא משמע דהיכא דהיא פסקה על עצמה והיא פסקה על עצמה ולית לה אב ומרדה ביה ולא בעיא לאינסובי תהא יושרה עד שחלריז ראשה למורדת דכפינן ליה ויהיב לה גימא ולא מיפסדא לא נשאת שהיא יכולה יא נטאון שווא כוייה למרוד וכפינן ליה למיתב לה גיטא א"ר זירא א"ר אבא בר ירמיה שני דברים שאמר חנז הלכה כיוצא בו מהן שהלכה כמותו ויש מהן שאין הלכה כמותו כל מקום שאמר ר״ג רואה אני את דברי אדמון הלכה כמותו ובמקום שלא אמר אין הלכה כמותו

במה דברים אמורים. אברייתא קאי: איפכא מיבעי ליה. אם באת לכוף את האב איפכא מסתברא טפי לפי שהגדולה תנאה תנאי: אפי' בברייתא. כשפסקה היא לעלמה: הכי גרסינן א"ר זירא אמר רבה בר ירמיה שני דברים שאמר חנן הלכה כיולא בו שבעה התנו עתה וקדש לאחר זמן ולא הזכירו התנאים לאו דברים הנקנים

דברים שאמר אדמון אין הלכה כיולא בו מחי קחמר כו': כיולה בו דחנן רבן יוחנן בן זכאי כיולא בו דאדמון רבן גמליאל: אין הלכה כיולא בו. שלה רחה חת דבריו חלה בשלשה שהיה לו לראות את דבריו בכולם: בותבי' העורר על השדה כו'. ראובן מערער על שדה שביד שמעון ואומר לוי שמכרה לך גזלה ממני: והוא חתום. על שטר המכירה שכתב לוי לשמעון כשמכרה לו: אדמון אומר. יכול הוא שיאמר מה שלא ערערתי בשעה שלחחת מלוי וחתמתי בתוך השטר עד לפי שלוי אדם חזק וקשה להוליאה מידו ונוח לי שתהא בידך שאוליאנה ממך בדין: איבד אם זכומו. דהואיל וחתם הודה שחין לו עסק בה: עשחה. המוחזק בה סימן לאחר שלא מכר לראובן זה העורר עליה אלא לאיש אחר היה מוכר שדה מלד זו ומלר לו ארבעת מלרי השדה וכתב לו במלרים מלר פלוני שדה שלי ועשה שדה זו סימן מלר ללוקח ובשמו של מוכר וזה חתם על אותו שטר ולא ערער: איבד את וכותו. אפילו לאדמון דאין לומר כאן השני נוח לי: גבו' אכל דיין. שהובא שטר המכירה בבית דין לקיימו כמשפט קיום שטרות שהעדים באין ומעידין על כתב ידם והדיינין כותבין שטרח דנן נפקא לקדמנא ואסהידו סהדי אחתימות ידייהו ואישרנוהי וקיימנוהי: לא איבד זכותו. שלא ידע מה כתוב בו שיערער עליו: דתני רבי חייה הין העדים חוחמין על השטר אלא א"כ קראוהו. שהרי על דברי השטר הם בחים להעיד: 336

תשב עד שתלבין ראשה אאדמון אומר יכולה היא שתאמר אילו אני פסקתי לעצמי אשב עד שתלבין ראשי עכשיו שאבא פסק מה אני יכולה לעשות או כנום או פטור אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון: גמ' מתני' דלא כי האי תנא דתניא שאמר רבי יוםי ברבי יהודה לא נחלקו אדמון וחכמים על הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל שיכולה היא שתאמר אבא פסק עלי מה אני יכולה לעשות על מה נחלקו על שפסקה היא על עצמה שחכמים אומרים תשב עד שתלבין ראשה אדמון אומר יכולה היא שתאמר כסבורה אני שאבא נותן עלי ועכשיו שאין אבא נותן עלי מה אני יכולה לעשות או כנום או פמור אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון תנא יבמה דברים אמורים בגדולה אבל בקטנה כופין כופין למאן אילימא לאב איפכא מיבעי ליה אלא אמר רבא יכופין לבעל ליתן גם אמר ר' יצחק בן אלעזר משמיה דחזקיה כל מקום שאמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון הלכה כמותו אמר ליה רבא לרב . נחמן אפי' בברייתא א"ל יּמי קאמרינן במשנה בכל מקום שאמר רבן גמליאל קאמרינן אמר ר' זירא אמר רבה בר ירמיה ב' דברים שאמר חנז הלכה כיוצא בו שבעה דברים שאמר אדמון אין הלכה כיוצא בו מאי האמר אילימא הכי קאמר שני דברים שאמר חנן הלכה כמותו וכיוצא בו ושבעה דברים שאמר אדמון אין הלכה כמותו ולא כיוצא בו והאמר רבי יצחק בן אלעזר משמיה דחזקיה כל מקום שאמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון הלכה כמותו אלא ה"ק

שני דברים שאמר חנן הלכה כמותו וכיוצא בו שבעה דברים שאמר אדמון אין הלכה כיוצא בו הא כמותו הלכה בכולהו והאמר רבי יצחק בן אלעזר משמיה דחזקיה כ"מ שאמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון הלכה כמותו אמר אין לא אמר לא אלא ה"ק שני דברי' שאמר חגן הלכה כמותו וכיוצא בו שבעה דברים שאמר אדמון יש מהן שהלכה כמותו וכיוצא בו ויש מהן שאין הלכה כמותו יאלא כיוצא בו בכ"מ שאמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון הלכה כמותו אינך לא: בותני יהעורר על השדה והוא חתום עליה בעד אדמון אומר יהשני נוח לי והראשון קשה הימנו וחכמים אומרים יאיבד את זכותו ייעשאה סימן לאחר איבד את זכותו: גב" אמר אביי ילא שנו אלא עד אבל דיין לא איבד את זכותו דתני ר' חייא יאין העדים חותמין על השמר אלא א"כ קראוהו

אבל ולא כיוצא בו כלומר בדינין הדומין לאלו אין הלכה כמותו ודומה להא דאמר בפרק כל הנשבעין (שבועות דף מח:) דאמר להו רב נחמן הבו דלא לוסיף עלה פי׳ הכינו עלמכם שלא תוסיפו עליה ללמד ממנו דבר הדומה לו:

אדמון אומר השני נוח די והראשון קשה הימנו. אע"ג דלים הלכתה כהדמון בהה דהה לה קתני בה רוחה אני את דברי אדמון לא חיקשי דמסקינן בחוקת הבחים (ב"ב דף מג:) עלה דההיא מכר לו שדה אין מעיד לו עליה ומוקי לה בראובן שגול משמעון ומכרה ללוי ואתא יהודה וקא מערער דלא ליזיל שמעון לאסהודי ללוי משום דניחא ליה דחיקום ארעא ביד לוי דאמר הַראשון נוח לי והשני קשה הימנו הכא לא היה לו לחתום ולעשות דבר הנראה הודאה משום ניחותא דשני אבל התם לאו הודאה היא: לא שנו אדא עד אבל דיין דא דתני רבי חייא בו'. הקשה ה"ר ילחק ב"ר גרוך דהכא משמע דאין הדיינים מעידין על מה שכחוב בשטר אלא על חסימת העדים וקשה מהא דאמר בחזקת הבסים (שם דף כב.) אחד מן האחין שהיה נושא ונותן בחוך הבים והיו אונות ושטרות יולאות על שמו אמר רב עליו להביא ראיה ומסיק ראיה בקיום השטר אלמא דעל ידי חתימת הדיינים אנו יודעים שהשטרות שלו הם אלמא אכולה מילתא קמסהדי ותירץ רבי דהתם ודאי אית לן למימר דדיינים רמו אנפשייהו לאסהודי לגמרי שהרי היו יודעים שהיה נושא ונותן בתוך הבית וסתמא דמילתא לאו דידיה הוא הלכך אי לאו דידעי דשלו היה לא היו מקיימין אלא בשם היתומים:

לח א ב ג מיי׳ פרק כג מהל' אישות הל' טו סמג עשין מח טור ש"ע לה"ע סי׳ נב סעיף א: לם ד מיי פט"ז מהלי טוען הלי א טוש"ע קמו סעיף א: מ"מ סי"

מס סעיף ב: בא ו מיי שם הלכה ב טור ש"ע ח"מ שם

:סעיף מב ז מיי' שם ופכ"ד מהלי מלוה הלי ז ופכ"ז הלכה א סמג עשין . לד טוש"ע ח"מ סימו מה סעיף ב וסעיף ה וסי׳ סח :סעיף כ

תוספות רי"ד (המשך) אבד את זכותו פי׳ ראובן . מערער על שמעוז על שדה שמכר לו לוי כי לוי שמכרה לך גזלה . ממוי ויש לי עדים שהיחה שלי וראובן המערער הוא חתום עד על השטר של מכירה שעשה לשמעוז לו) חותם על השטר שעשה לי לוי ולא היית מערער בה הודית שאינה שלך . אלא של לוי היתה שמכרה איא של לדי היתה שמכוה לי היה אומר אדמון יכול לומר עכשיו ראובן . המערער זה שלא ערערתי בעת המכירה וחתמתי עליה עד לפי שלוי הוא גברא אלמא וקשה לי גבוא אלכוא וקשה לל להוציאה מידו וזה שמעון השני נוח לי בעבור זה חחמחי כדי שחצא מיד לוי ותהיה כיד שמעון ואבא ואוציאנה מידו בעדים המרירים שהיחה שלי או של אבותי וחכ"א אבד את זכותו דהואיל וחתם שם הודה שאין לו עסק בה ועכשיו הוא בא ומערער דבריו בטלים: עשאה סימז לאחר. פי׳ על זו השדה סימן לאחר . בחתימתו אבד את זכותו בשדה זו מכר שדה אחרת שבצדה ליהודה וכשבא כתב לו שלשת המצרים והמיצר הרביעי שהיה סמוך לשדהו כתב לו מיצר רביעי השדה שלי וחתם ערער מודה בזה אדמון שאבד את זכותו שאומר לו שמעון אילו שלך היתה זו השדה היאך חתמת מטעטיחי רשמר מרר וכתוב שם שהיא בצד שדה שלי ולא טרטרח שרו של הא פונות לומר כי אינה שלך כ״א שלי כיון שחתמת שם הודית שאינה שלך ואין הודית יום לי וכיון דלא אמר הכא ר"ג רואה אני את דברי אדמון ורבים הלכה כרבים: אמר אביי לא שנו אלא עד אבל דיין לא אבד את זכותו דתני ר' חייא אין . העדים חותמין על השטר אלא א"כ קראוהו והדיינין חותמין על השטר אע"פ שלא קראוהו. פי׳ אם

הובא שטר זה שמכר. הובא שטר זה שמכר ההשפר שאני שת דברי אדמון אין הלכה כמותו כדכתבינן לעיל: לוי לשמעון זו השדה בפני ב"ד לקיימו כדין כל קיום שטרות דעלמא שהעדים באים ומעידין על חתימתם והדיינים כוחבין לבד מנכסים מועטין שאע"פ שאר"ג רואה אני את דברי אדמון אין הלכה כמותו כדתוי וחתמיץ שם ג' דיינין וזה למטה שטרא דין נפק לקדמנא ומיגו דאשהידו שהדי אחתימות ידייהו אשרנוהו וקיימנוהו כדחזי וחותמין שם ג' דיינין וזה "